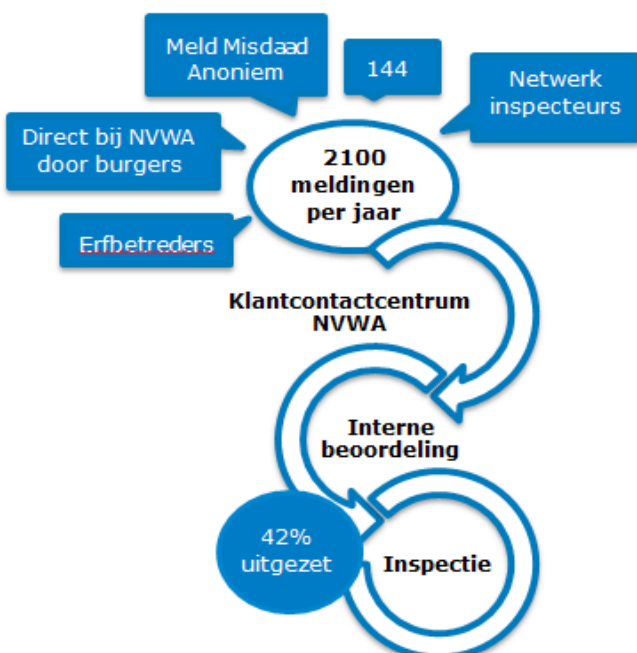

Dierverwaarlozing landbouwhuisdieren Inspectieresultaten 2016 - 2017

De NVWA krijgt jaarlijks meldingen van dierverwaarlozing van landbouwhuisdieren en melkweigeringen. De zuivelcoöperaties kunnen aan de NVWA melden als zij geen melk meer ophalen bij een veehouder, vanwege vervuilde stallen of de melkkwaliteit (bijvoorbeeld hoog celgetal). Op basis van de meldingen dierverwaarlozing en melkweigerings worden risicogerichte inspecties uitgevoerd. In deze factsheet worden de resultaten van inspecties naar aanleiding van meldingen over 2016 en 2017 beschreven. Naast meldingen voert de NVWA jaarlijks risicogerichte inspecties uit bij (een gedeelte van) de zogenaamde 'aandachtsbedrijven'.

Er is in Nederland een kleine groep bedrijven waar regelmatig sprake is van ernstige dierverwaarlozing. Dit zijn bedrijven met ernstige of herhaalde tekortkomingen als het gaat om de naleving van de dierenwelzijnsregels. De dieren hebben bijvoorbeeld geen schone en geschikte huisvesting, de dierenarts wordt niet tijdig ingeschakeld of de dieren krijgen onvoldoende voer. De meeste bezochte aandachtsbedrijven hebben melkvee, gevolgd door schapen. In deze factsheet worden de resultaten van inspecties bij aandachtsbedrijven over de periode juli 2016 tot juli 2017 beschreven.

Proces van meldingen

Een melding van dierverwaarlozing of melkweigerings komt binnen bij de NVWA. Meldingen kunnen binnenkomen via erfbedreders zoals de zuivelcoöperatie, het netwerk van inspecteurs, het landelijke meldnummer 144, Meld Misdada Anoniem of burgers die direct melden aan de NVWA. Als de NVWA de melding als overtreding beoordeelt, en deze volledig en nog actueel is, dan wordt alle informatie doorgezet naar een inspecteur. De inspecteur bezoekt het bedrijf (eventueel in combinatie met een toezicht-houdend dierenarts).

Jaar	Aantal meldingen dierverwaarlozing landbouwhuisdieren	% Uitgezet voor inspectie (select)	Aantal meldingen melkweigering	% uitgezet voor inspectie (select)	Totaal % Niet akkoord bij inspectie dierverwaarlozing en melkweigering
2016	2138	42%	115	72%	33%
2017	2146	42%	144	88%	41%

Waarom wordt niet elke melding uitgezet?

Een binnengekomen melding wordt intern beoordeeld. Er wordt gekeken of de melding volledig is, nog actueel is en of er sprake is van overtreding van wet- en regelgeving. Is de exacte locatie, het adres of de houder te achterhalen naar aanleiding van de melding? Is er nog sprake van een overtreding of is deze inmiddels al hersteld of is het evenement bijvoorbeeld al voorbij? Hoe ernstig is de situatie? etc. Soms is een telefoontje naar de houder voldoende om het probleem op te lossen. De NVWA heeft een beperkte capaciteit en kan niet elke melding oppakken. Door het beoordelen van de meldingen kunnen de inspecties worden uitgevoerd waar de risico's het grootst zijn.

Aantal meldingen

De NVWA kreeg in 2016 en 2017 rond de 2100 meldingen van dierverwaarlozing bij landbouwhuisdieren. Van deze meldingen is 42% na interne beoordeling uitgezet bij een inspecteur voor een inspectie. De meeste uitgezette meldingen gaan over runderen, gevolgd door schapen en paarden.

Ook ontvangt de NVWA meldingen van zuivelcoöperaties over melkweigeringen bij melkveehouders. Dit waren 115 meldingen in 2016 en 144 meldingen in 2017.

Afdoening inspecties meldingen

In 2016 was 33% van de inspecties naar aanleiding van een melding niet akkoord. In 2017 was 41% niet akkoord. Een schriftelijke waarschuwing/herstelbrief is de meest toegepaste interventie.

Vertrouwensloket Welzijn Landbouwhuisdieren

Op veehouderijbedrijven komen ook andere partijen, bijvoorbeeld dierenartsen, voerleveranciers en medewerkers van de melkfabriek, ook wel erfbetreders genoemd. De ervaring leert dat deze erfbetreders vaak op de hoogte zijn van dierverwaarlozing op een bedrijf. Een brede vertegenwoordiging van bedrijven, banken en overheidsorganisaties hebben het convenant 'signalering dierenverwaarlozing' ondertekend. Samen met het Vertrouwensloket Welzijn Landbouwhuisdieren richten de erfbetreders zich op preventie, tijdige signalering en het bieden van hulp. De hulp die het Vertrouwensloket aanbiedt bestaat uit bijvoorbeeld het geven van advies over de verzorging van de dieren, financieel advies of het inschakelen van andere soorten (maatschappelijke) hulp.

Als dit niet tot het gewenste resultaat leidt, wordt de NVWA ingeschakeld. Dan is er vaak sprake van ernstig dierenleed op het bedrijf. De NVWA blijft het belang van een goede uitvoering van het convenant benadrukken om het aantal professionele meldingen te vergroten. Een gezamenlijke aanpak draagt bij aan het voorkomen of sneller verhelpen van dierverwaarlozing met aandacht voor zowel mens als dier.

Website: <https://www.vertrouwensloketwelzijnlandbouwhuisdieren.nl>

Voorbeeld dierverwaarlozing

Inspecteurs van de NVWA stuitten in september 2017 tijdens een inspectie bij een melkveehouder in Noord-Brabant op ernstig verwaarloosde dieren. De inspecteurs bezochten het bedrijf na een melding van de melkfabriek dat de regels voor dierenwelzijn niet goed werden nageleefd.

De pinken (eenjarige runderen) en kalveren in de stal met jongvee hadden geen schone en droge ligplaatsen omdat ze tussen grote hopen mest en urine stonden. De dieren kregen alleen rottend en schimmelend hooi te eten, en waren dus erg mager. Een groep van 13 pinken kon vanuit de stal wel een (kaal gegeten) weide bereiken, maar moest daarvoor wel eerst waden door een dikke laag natte mest. In een achteraf gelegen stal vonden de inspecteurs een erg ziek en mager kalf dat aan zijn lot was overgelaten en niet meer overeind kon komen. Dit kalf is door de dierenarts van het bedrijf uit zijn lijden verlost.

5 paarden in een nabijgelegen weide waren sterk vermagerd omdat ze hetzelfde hooi te eten kregen als het jongvee in de stal. Bij een groep pinken in een andere weide was de drinkwatervoorziening kapot. De dieren waren daarom gaan drinken uit de sloot. Hierbij was 1 pink tot zijn buik in de modder aan de slootkant gezakt en verdronken. In een wei met schapen vonden de inspecteurs 2 oude kadavers. Op 1 mager schaap na waren de schapen in deze weide wel in voldoende conditie.

De inspecteurs van de NVWA hebben proces-verbaal opgemaakt tegen de veehouder. Daarnaast is er bestuursrechtelijk opgetreden om te zorgen dat de veehouder de geconstateerde overtredingen zo snel mogelijk herstelt.

Risicogerichte inspecties bij aandachtsbedrijven

Naast meldingen voerde de NVWA in 2016 en 2017 risicogerichte inspecties uit bij (een gedeelte van) de zogenoemde 'aandachtsbedrijven'. De bedrijven zijn bezocht naar aanleiding van een melding, als geplande inspectie binnen het project of vanwege een hercontrole.

In de periode juli 2016 – juli 2017 zijn 229 eerste inspecties afgerond en 144 hercontroles afgerond op 195 verschillende bedrijven. Een gedeelte van de bedrijven is meerdere keren bezocht binnen het jaar. Op 22 bedrijven zijn meer dan vijf inspecties per bedrijf geweest in een jaar tijd. Er wordt veel tijd gestoken in deze kleine groep bedrijven. Bij deze bedrijven waren meer inspecties nodig vanwege voortdurende aantasting van het dierenwelzijn.

Resultaten Aandachtbedrijven	Aantal	% Akkoord	% Niet akkoord
aantal geïnspecteerde bedrijven	195		
aantal eerste inspecties	229	33%	67%
aantal hercontroles	144	55%	45%

Afdoening en maatregelen aandachtsbedrijven

67% van de eerste inspecties bij de aandachtsbedrijven was niet akkoord. 45% van de hercontroles was niet akkoord. Er zijn 113 bestuurlijke maatregelen aangezegd, 62 proces-verbalen, 4 Bestuurlijke boetes en 38 waarschuwingen/herstelbrieven opge maakt voor deze bedrijven.

Conclusie

Het aantal meldingen in 2016 en 2017 is gelijk gebleven, rond de 2100 meldingen van dierverwaarlozing. Het aantal meldingen van melkweigering door erfbetreders is gestegen van 115 in 2016 naar 144 meldingen in 2017. De meeste meldingen dierverwaarlozing worden intern op afstand afgehandeld, 42% wordt uitgezet voor een inspectie. Door de strengere selectie is het aandeel niet akkoord gestegen van 33% in 2016 naar 41% in 2017. Er wordt risicogerichter geïnspecteerd.

De naleving bij een eerste inspectie op een aandachtsbedrijf is laag, gemiddeld 33%. Deze bedrijven zijn terecht een aandachtsbedrijf. De meest opgelegde maatregel is een bestuurlijke maatregel, 113 keer. 55% van de hercontroles is akkoord.

Binnen de aandachtsbedrijven is er een kleine groep bedrijven die veel inzet vraagt van de NVWA. Deze bedrijven zijn moeilijk te bewegen tot structurele naleving.

Gezien deze resultaten is het belangrijk dat de NVWA deze risico-gerichte inspecties op dierenwelzijn blijft uitvoeren om het welzijn van de dieren op deze bedrijven te bewaken. De NVWA zet er op in om het aantal aandachtsbedrijven te verminderen.

Verboden dieren te houden?

Gelukkig zorgen de meeste veehouders goed voor hun dieren. Toch komen onze inspecteurs helaas ook schrijnende gevallen tegen van dierverwaarlozing. Dan is vaak de vraag "Waarom legt de NVWA geen verbod op tot het houden van dieren bij deze veehouder?" Ook een vraag die we krijgen: "Waarom neemt de NVWA niet sneller dieren mee?" Juridisch gezien zitten daar best wat haken en ogen aan en is het ook niet altijd nodig of het meest wenselijk.

Het meenemen van dieren, het in bewaring nemen van dieren, valt onder bestuursrecht. Bestuursrecht is gericht op herstel van de situatie. Vaak kan de overtreding op het bedrijf worden hersteld door bijvoorbeeld de stallen schoon te laten maken, te repareren of een dierenarts in te schakelen. Dit gebeurt op kosten van de veehouder. Dieren worden alleen in bewaring genomen als er geen andere mogelijkheid is om op locatie te herstellen.

Houdverbod?

De NVWA kan zelf geen houdverbod opleggen, dit kan alleen de strafrechter besluiten. Bij ernstige overtredingen maakt de NVWA-inspecteur een proces-verbaal op. De Officier van Justitie kan dan een houdverbod opnemen in de strafreis. Een enkele keer is een houdverbod opgelegd. Een houdverbod is namelijk een zeer zware maatregel, waarbij de bedrijfsvoering van de ondernemer (veehouder) wordt stilgelegd.

Zie ook de factsheet over handhaving.